

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра культурології та інформаційної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри культурології та
інформаційної діяльності

— [підпис] І.С. [підпис]

«30» [місяць] 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВДЗП 2.1.2 «Прикладна етика»

Освітньо-професійна програма «Культурологія»

спеціальність 034Культурологія

спеціалізація «Культуролог, організатор культурно-дозвілєвої діяльності»

Історичний факультет

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма «Прикладна етика та прикладна етика» для студентів спеціальності 034 «Культурологія»

Розробники

Янковський Степан Владиславович – кандидат філософських наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології та інформаційної діяльності МДУ

Протокол від «30» серпня 2019 року, № 1.

Завідувач кафедри культурології та інформаційної діяльності

(підпис)

Сабадаш І.О.
(прізвище та ініціали)

Янковський С.В., 2019 рік

1.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	За вибором	
Модулів – 4	034 Культурологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2	2
Індивідуальне науково-дослідне завдання: аналітично-експериментальне завдання «Специфіка етично-морального досвіду особистості в Мережі»		Семестр	
Загальна кількість годин – 9		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: \аудиторних 2 самостійної роботи студента 1.8	Освітній рівень: Бакалавр	Лекції	
		18 год.	6
		Семінарські	
		12 год.	6
		Практичні	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		34 год.	75
Індивідуальні завдання:			
1	1		
Вид контролю: залік (2 год)			

2.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета сприяти розвитку та персональному зростанню громадянських компетентностей студентів.

Завдання курсу: формування уявлення про переваги соціального розмаїття в сучасному світі; удосконалення навичок формулювання самостійної точки зору у соціально-значущих дискусіях; засвоєння навичок обстоювання власної позиції у соціально-значущій дискусії.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі навчальна дисципліна відноситься до вибіркової дисципліни загальної підготовки, код навчальної дисципліни відповідно до програми освітньо-професійної підготовки ВК 4.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліною відображається гуманітарний аспект вищої освіти в контексті філософського навчання, що сприяє самостійному та

відповідальному ставленню особистості студента до проявів соціального розмаїття, філософські знання відграють важливу роль у формуванні вміння ставити рефлексивні завдання, розв'язувати їх, критично оцінювати власну точку зору, обстоювати перед колективом власну позицію. Ця є важливим фактором формування відповідального громадянина, здатного поважати власну гідність та гідність іншого, розуміти неповторність та унікальність існуючого екологічного та культурного розмаїття. Вивчення основ філософської культури відповідає потребам сталого соціального розвитку суспільства, сприяє подоланню фрагментарності, обмеженості спеціалізованої освіти, основи філософської культури знаходяться у взаємозв'язку із комплексом знань культури, науки, суспільства, які студент отримав упродовж всього навчання.

Результати навчання:

- здатність застосовувати отримані у процесі навчання знання для формування власної громадської позиції;
- здатність до критичної оцінки соціального розмаїття, а також вміння висловлювати власну точку зору на засадах толерантності та недискримінації;
- вміння виокремлювати моральний аспект оціночних суджень і вміння формулювати моральні судження;
- вміння репрезентувати власне бачення моральної проблематики та планувати власні дії узгоджено з вимогами моральності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Філософські засади прикладної етики.

Прикладна етика – це філософська дисципліна, об'єктом вивчення якої є моральна свідомість. Філософські дисципліни, прикладна етика – зокрема, належить до традиції практичної філософії. Теоретичний аспект етичних учень полягає в обґрунтуванні природи моральної поведінки людини. Практична сторона визначається регулятивними нормами, що застосовуються людиною безпосередньо, надаючи можливість моральної оцінки вчинків. Отже осмислення феномену людського буття в світі етичних вчень визначається такими категоріями як воля, право, гідність. В них узагальнюється співвідношення суспільного та індивідуального виміру людського існування, колективне та особистісне уявлення про Справедливість, Рівність, Свободу.

Вплив маніпулятивних технологій на соціальний простір надав актуального значення переосмисленню таких концептів як влада, відповідальність, індивідуалізм, що становлять горизонт моральної свідомості особистості.

Тема 1. Вступ. Завдання курсу. Базові поняття етики та прикладної етики. Характеристика філософських питань, філософський зміст проблем прикладної етики та етики. Категорії «смаку», «щастя», «вибору», «свободи». Джерела, література, навчальні завдання з дисципліни. Визначення понять «прикладна етика», «прикладна етика». Вчинок, мораль, моральність. Щастя. Атрибутивний та оціночний зміст суджень смаку та моральних суджень.

Тема 2. Сутність соціальної відповідальності в сучасному світі. Довіра. Чеснота. Гідність. Моральні почуття: сором, егоїзм, альтруїзм. Поняття відповідальності. Імперативи. Форми соціальної відповідальності. Колективна провина та відповідальність. «Наше спільне майбутнє»: Прометей та сучасний світ.

Тема 3. Етичні виміри соціокультурного розмаїття сучасного світу та України. Діалогічна культура спілкування. Толерантність. Мережева культура спілкування. *Reductio ad Hitlerum*. *Everybody lies*. Принципи глобальної етики. Декларація прав людини та громадянина 1789 року. Декларація прав людини (Паризька декларація прав людини 1948 року). Ініціативи глобальної етики: «Декларація світового етосу», «Нова глобальна прикладна етика». Плюралізм як принцип нової світової етики.

Змістовий модуль 2. Філософські засади прикладної етики.

Теоретичний аспект прикладної етики охоплює проблеми «сприйняття (краси)» та природи діяльності. Різноманіття сучасних витворів моральності поставило задачу осмислити наново сутність таких понять як «творча діяльність», «життя», «митець», «спостережник». Прагматична площина теорії прекрасного розкривається розв'язанням питань практичної прикладної етики, формування смаку і моральних почуттів.

Універсальне значення має розуміння проблеми техніки. Прискорення технологічного навантаження призвело до змін у естетичному вимірі буття, у його початках і існуванні людини в світі.

Тема 1. Логіко-методологічні засади прикладної етики. Специфіка моральних переживань, відчуття і розуміння. Фундаментальні категорії моральності: «щастя», «моральність», «моральний ідеал». Сучасні проблеми прикладної етики: добро і зло, «прикладна етика морального». Співвідношення моральних переживань і реальності.

Тема 2. Основні проблеми теорії моральності. Теорія наслідування у вченнях Платона, Аристотеля. Проблема соціальної відповідальності моральної особистості і моральності. Психоемоційна теорія механізмів діяльності. Витвір моральності і його відмінні ознаки (Р. Барт, Г. Арндт). Відповідність моральності та дійсності. Геніальність і майстерність.

Тема 3. Напрямки практичної прикладної етики. Моральний вимір повсякденності. Соціальне та моральне в житті. Традиції та інновації в мистецтві. «Цінності життя». Співвідношення моральності та технології.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Л	П	Нін	Р.		Л	П	НД	Р.
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Філософські засади етики										
Тема 1. Вступ. Завдання курсу. Базові поняття етики та прикладної етики	17	3	3	5	5	-	1	1	7	7
Тема 2. Сутність соціальної відповідальності в сучасному світі	13	3		5	5	-	1	1	7	7
Тема 3. Етичні виміри соціокультурного розмаїття сучасного світу та України	15	3	2	5	5	-	1	1	7	7
Разом за змістовим модулем 1	45	9	6	15	15	45	3	3	21	21
Змістовий модуль 2. Філософські засади прикладної етики										
Тема 1. Логіко-методологічні засади прикладної етики	14	3		5	5	-	1	1	7	7
Тема 2. Основні проблеми теорії моральності	12	3	2	5	5	-	1	1	7	7
Тема 3. Напрямки практичної прикладної етики	19	3	3	5	5	-	1	1	7	7
Разом за змістовим модулем 2	45	9	6	15	15	45	3	3	21	21
Всього	90	18	12	30	30	90	6	6	42	42

5. Теми семінарських занять

п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар 1. Прикладні питання етичних теорій	2
2	Семінар 2. Прикладна етика та медицина в сучасному світі.	2
3	Семінар 3. Глобальна прикладна етика в полікультурному світі.	2
4	Семінар 4. Життя та життя	2
5	Семінар 5. Сучасне життя та життя сучасності	2
6	Семінар 6. Рівність та дискримінація в сучасному світі	2
Всього		12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Співвідношення моральності та самовиявлення	19
2	Місце етичної проблематики в аргументації	19
3	Аргументація соціальної відповідальності	18
Всього		57

9. Індивідуальні завдання

Оформити аналітично-експериментальне завдання «Специфіка етично-морального досвіду особистості в Мережі» відповідно до пропонованих видів діяльності:

1. Зробити презентацію одного з принципів сучасного моральності.
2. Укласти письмову відповідь на поставлені запитання:
 - 2.1. Чи впливає на людські вчинки знання етичних проблем?
 - 2.2. Чи слід приділяти увагу вирішенню етичних проблем?
 - 2.3. В чому сутність філософського розуміння етичних проблем?
 - 2.4. Чи можуть бути вирішені етичні проблеми філософськими засобами?
 - 2.5. Чи зіткалися Ви у своїй діяльності із етичними проблемами?

10. Методи навчання

Усний виклад навчального матеріалу, проблемні лекції, обговорення матеріалу, семінари-дискусії, тестування, демонстрація індивідуальні роботи.

11. Критерії оцінювання

Для допущення до підсумкової форми контролю студент має набрати за час навчання мінімальну кількість 35 балів і максимальну 75 балів.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Незадовільний	0-8	Студент розрізняє об'єкти вивчення.
	9-16	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	17-24	Студент відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
	25-37	Студент здатний до відтворення основного навчального

II. Середній		матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	38-40	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правила, визначення, поняття.
	41-49	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	50-57	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	58-66	Знання студента є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
	67-75	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	76-84	Студент має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	85-92	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	93-100	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

12. Засоби оцінювання

Тестування, письмові та усні відповіді на поставлені запитання. Написання підсумкового тестового завдання.

Поточний контроль – теоретичні співбесіди, рішення практичних та тестових завдань, аналіз проблемних ситуацій, написання та захист реферативних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Під час контролю систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюються: розуміння та запам'ятовування програмного матеріалу; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; уміння самостійно опрацювати навчальну та наукову літературу; уміння усно чи письмово подавати певний матеріал за темою семінарського заняття; результати експрес-контролю.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінюють: самостійне опрацювання тем у цілому та окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів з курсу.

Отримати максимальну кількість балів за кожний блок студент має можливість під час захисту кожного блоку. Якщо студент без поважної причини захищає блок самостійних робіт пізніше зазначеного терміна – максимальна кількість балів знижується (в залежності від затримки) на 1-3 бали.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна сума балів, яку здобуває студент за час навчання становить 100 балів, з яких успішність за підсумками аудиторної роботи складає 20 балів, за ІНДЗ – 15 балів, за СРС – 30 балів, а також отримані під час проведення підсумкової форми контролю не більше 45 балів.

Розподіл балів за змістом навчальної діяльності						Підсумок
Форми роботи		ЗМ 1	ЗМ 2	Усього за змістовними модулями	ІНДЗ	Залік
Навчальна діяльність студента	аудиторна робота	10	10	20	15	25
	СРС	20	20	40		

Виявлення успішності студента здійснюється відповідно до бально-рейтингової шкали оцінювання, національної абсолютної шкали оцінювання успішності, оцінювання навчальної діяльності згідно із кредитно-трансферною системою. Релевантність відміток кожної з трьох шкал виявлення успішності визначається таблицею, яка наводиться нижче:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, джерела та література з історії регіону, ілюстративні матеріали щодо змісту модулів та окремих тем.

15. Рекомендовані джерела інформації

15. 1. Базова

1. Аболіна Т. Г., Нападиста В. Г., Рихліцька О. Д. Прикладна етика. Навч. посіб./ За наук. ред. Панченко В. І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 392 с.
2. Запорожан В. М., Аряєв М.Л. Біоетика та біобезпека. - К.: Здоров'я, 2013.- 456 с.
3. Етика: Навч. посібн. / В.О. Лозовой, М.І. Панов та ін.; За заг. ред. проф. В.О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 224с.
4. Ліщинська-Милян О. І. Прикладна етика : навчальний посібник / О. І. Ліщинська-Милян. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 236 с
5. Мовчан В. Етика: навч. посіб. / В. Мовчан. – К.: Знання, 2007. – 484 с.

15. 2. Допоміжна

6. Адорно Т. Ерос і цивілізація. – К.: Видавництво Соломії Павличко «ОСНОВИ», 2002.
7. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
8. Ішмуратов А. Т. Вступ до філософської логіки : підруч. для студ. та асп. гуманіт. спец. вищих навч. закладів / А. Т. Ішмуратов. – К. : Абрис, 1997. – 350 с. Філософія Горбунова Л. С. 50 3. Краткий словарь по логике / Д. П. Горский, А. А. Ивин, А. Л. Никифоров ; под ред. Д. П. Горского. – М. : Просвещение, 1991. – 208 с.
9. Кюнг Г. Онтология и логический анализ языка / Г. Кюнг ; пер. с нем. и англ. А. Л. Никифорова. – М. : Дом интеллектуальной кн., 1999. – 240 с. – (Философия в XX веке: Швейцария).
10. Ярош О. Гендерна експертиза виборчого законодавства України / О. Ярош // Гендерний аналіз виборчого законодавства України, національний та міжнародний погляд / О. Ярош, А. Уїметт. – [б. в.], [б. р.]. – С. 5–121.

15.3. Інформаційні ресурси

11. Електронна бібліотека НБ МДУ. – режим доступу:
http://libr-margu.narod.ru/index/elektronna_biblioteka_nb_mdu/0-16-0-16
12. Категорія: Філософія, прикладна етика – зокрема освіти. – режим доступу:
<https://uk.wikipedia.org/wiki>
13. Національна бібліотека України імені В. Вернадського – режим доступу:
<http://nbuv.gov.ua/>
14. Google scholar. – режим доступу:
<https://scholar.google.com.ua/>